

The background is a dark grey-green color with various white line-art sketches. On the left, there is a large sketch of a microscope. Above it, a globe of the Earth is shown. In the bottom right, there are sketches of a book, a percentage sign, and other geometric shapes. The main title is centered in a white rectangular box.

Νομική οριοθέτηση της ανοιχτής πρόσβασης

Τατιάνα- Ελένη Συνοδινού, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
synodinou.eleni-tatiani@ucy.ac.cy

Κοινωνία της πληροφορίας

Δόγμα της
διαφάνειας

Δικαίωμα στην
«αδιαφάνεια» ;

Στάθμιση ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Ελευθερία
έκφρασης,
Δικαίωμα
πληροφόρησης του
κοινού, οικονομική
ελευθερία

Διανοητική
ιδιοκτησία,
Προσωπικά
δεδομένα,
Απόρρητο

Σχεδιάγραμμα της παρουσίασης

A. Πνευματική ιδιοκτησία
και ανοιχτή πρόσβαση

B. Προσωπικά δεδομένα
και ανοιχτά δεδομένα

Α . Πνευματική ιδιοκτησία και ανοιχτή πρόσβαση

Περιουσιακό
δικαίωμα

Ηθικό δικαίωμα

Α . Πνευματική ιδιοκτησία και ανοιχτή πρόσβαση

α) Πνευματική ιδιοκτησία και ανοιχτά δεδομένα : ποιο modus vivendi ;

β) Προστασία βάσεων δεδομένων και ανοιχτά δεδομένα

γ) Οδηγία για τα ανοιχτά δεδομένα, πνευματική ιδιοκτησία και δικαίωμα κατασκευαστή βάσης δεδομένων

δ) Οι άδειες creative commons

α) Πνευματική ιδιοκτησία και ανοιχτά δεδομένα : ποιο *modus vivendi* ;

Η πνευματική ιδιοκτησία εξ ορισμού δεν προστατεύει τη **γυμνή πληροφορία**.

Άρθρο 2 Συνθήκης ΠΟΔΙ για πνευματική ιδιοκτησία (1996): « Η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας καλύπτει τις δημιουργίες, **αλλά όχι τις ιδέες, διαδικασίες, μεθόδους λειτουργίας ή μαθηματικές έννοιες αυτές καθαυτές** ».

Άρθρο 3 Ν. 59/1976 : « Σε καμία περίπτωση δεν επεκτείνεται η κατά τον παρόντα Νόμο αναγνωριζόμενη προστασία στις **ιδέες, διαδικασίες, συστήματα μεθόδους** (συμπεριλαμβανομένων των μεθόδων λειτουργίας), αρχές και στοιχεία τα οποία εκφράζονται στο προστατεύσιμο αντικείμενο».

Πνευματική ιδιοκτησία και επίσημα κείμενα

- Συχνά εθνικές νομοθεσίες για την πνευματική ιδιοκτησία **εξαιρούν** της προστασίας επίσημα κείμενα με συγκεκριμένη δημόσια αποστολή. Π.χ. ελληνική νομοθεσία (άρθρο 2 παρ. 5 Ν. 2121/1993) :
- « *Η προστασία του παρόντος νόμου δεν εκτείνεται σε επίσημα κείμενα με τα οποία εκφράζεται η άσκηση πολιτειακής αρμοδιότητας και ιδίως σε νομοθετικά, διοικητικά ή δικαστικά κείμενα, καθώς και στις εκφράσεις της λαϊκής παράδοσης, στις ειδήσεις και στα απλά γεγονότα ή στοιχεία*».
- Το άρθρο 2 παρ. 4 της Σύμβασης της Βέρνης αφήνει το ζήτημα στη διακριτική ευχέρεια των Κρατών
- Η. Βασίλειο, Ν. Ζηλανδία, ιδιοκτησία του Κράτους (όχι εκτός προστασίας)
- **Κύπρος** : Άρθρο 4 (γ) Ν. 59/1976 :
«Δικαιώματα αναγνωρίζονται κατά τον παρόντα Νόμο—(γ) Επί παντός προστατεύσιμου δυνάμει του παρόντος Νόμου αντικειμένου, το οποίο δημιουργείται ή παράγεται ή διατίθεται από την Κυβέρνηση, ή υπό τη διεύθυνση και τον έλεγχο της Κυβερνήσεως ή διεθνών σωμάτων ή άλλων κυβερνητικών οργανισμών..»

Funke Medien NRW GmbH κατά Bundesrepublik Deutschland, C-469/17, 29 Ιουλίου 2019

- Απομένει στο εθνικό δικαστήριο να αποφανθεί εάν τέτοια έγγραφα είναι **πρωτότυπα**, υπό την έννοια ότι ο συντάκτης τους ήταν σε θέση να πραγματοποιήσει ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές ικανές να μεταδώσουν στον αναγνώστη την πρωτοτυπία των γραφομένων, πρωτοτυπία που απορρέει από την επιλογή, τη διάταξη και τον συνδυασμό των λέξεων με τις οποίες ο συντάκτης εξέφρασε με πρωτότυπο τρόπο το δημιουργικό πνεύμα του, για να καταλήξει σε ένα αποτέλεσμα που αποτελεί πνευματικό δημιούργημα ή εάν, αντίθετα, οι **στρατιωτικές εκθέσεις** συνιστούν έγγραφα αμιγώς πληροφοριακού χαρακτήρα, με συνέπεια οι πληροφορίες και ο τρόπος με τον οποίο αυτές εκφράζονται στις εκθέσεις να συγχέονται και, επομένως, οι εκθέσεις να έχουν **αποκλειστικώς τεχνικό χαρακτήρα** που αποκλείει κάθε πρωτοτυπία.

Οδηγία 790/2019 της 17ης Απριλίου 2019 για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά

- **Άρθρο 3 :** Τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαίρεση στα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 5 στοιχείο α) και στο άρθρο 7 παράγραφος 1 της οδηγίας 96/9/ΕΚ, στο άρθρο 2 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ, και στο άρθρο 15 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας σχετικά με τις αναπαραγωγές και τις εξαγωγές που πραγματοποιούνται από **ερευνητικούς οργανισμούς και ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς**, με σκοπό τη διεξαγωγή, για τους σκοπούς της **επιστημονικής έρευνας**, της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων από έργα ή άλλα αντικείμενα προστασίας υλικό στα οποία έχουν νόμιμη πρόσβαση.
- **Άρθρο 4:** Τα κράτη μέλη προβλέπουν εξαίρεση ή περιορισμό για αναπαραγωγές και εξαγωγές νομίμως προσβάσιμων έργων και άλλου υλικού για τους σκοπούς της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων. Η εξαίρεση ή ο περιορισμός εφαρμόζεται υπό την προϋπόθεση ότι η χρήση έργων και άλλων αντικειμένων προστασίας που αναφέρεται σε αυτήν την **παράγραφο δεν έχει ρητά περιοριστεί από τους δικαιούχους των δικαιωμάτων τους με κατάλληλο τρόπο**, όπως με μηχανοαναγνώσιμα μέσα για την περίπτωση περιεχομένου που έχει καταστεί διαθέσιμο στο κοινό επιγραμματικά.

β) Προστασία βάσεων δεδομένων και ανοιχτά δεδομένα

- Οδηγία 96/9 για τη **νομική προστασία των βάσεων δεδομένων**
- **Δικαίωμα sui generis** στον κατασκευαστή βάσης δεδομένων
- Προϋπόθεση: **ουσιώδης επένδυση** για τη συλλογή, ή/και διευθέτηση ή/και επαλήθευση των δεδομένων που εμπεριέχονται στη βάση.
- Είναι αδιάφορο εάν στη βάση εμπεριέχονται έργα ή **απλές πληροφορίες** και στατιστικά στοιχεία.
- Ο ορισμός της βάσης δεδομένων είναι **ευρύς**, έτσι ώστε βάση δεδομένων να αποτελεί οιαδήποτε συλλογή δεδομένων που παρουσιάζει κάποια δομή, ενώ και οι ιστοσελίδες προστατεύονται ως βάσεις δεδομένων

Fixtures Marketing Ltd v Svenska AB (Svenska), C-338/02, Fixtures Marketing Ltd v Organismos Prognostikon Agonon Podosfairou EG (OPAP), C-444/02, Fixtures Marketing Ltd v Oy Veikkaus Ab (Oy Veikkaus), C-46/02 (2004)

*Η έννοια της επενδύσεως που συνδέεται με **την απόκτηση** του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9 πρέπει να νοείται ως σημαίνουσα τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την αναζήτηση υφισταμένων στοιχείων και τη συγκέντρωσή τους στην εν λόγω βάση. **Η έννοια αυτή δεν περιλαμβάνει τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία των στοιχείων που συνιστούν το περιεχόμενο μιας βάσεως δεδομένων.** Στο πλαίσιο της κατάρτισης ενός προγράμματος ποδοσφαιρικών συναντήσεων για τη διοργάνωση πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου, η έννοια αυτή δεν αφορά συνεπώς τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των ημερομηνιών, των ωραρίων και των ζευγών των ομάδων που αφορούν τις διάφορες συναντήσεις των πρωταθλημάτων αυτών.*

ΔΕΕ, υπόθεση C-545/07, Apis v. Lakorda, 5 Μαρτίου 2009

Βάση δεδομένων με
δικαστικές αποφάσεις

Το γεγονός ότι τα
δεδομένα είναι
επίσημα και εκ
φύσεως ελεύθερα
προσβάσιμα, δεν
σημαίνει ότι δεν
μπορεί να υφίσταται
ουσιώδης επένδυση

εάν ενταχθούν σε β.δ.
προστατεύονται ως
περιεχόμενα της
βάσης αυτής

γ) Οδηγία για τα ανοιχτά δεδομένα, πνευματική ιδιοκτησία και δικαίωμα κατασκευαστή βάσης δεδομένων

- Η **Οδηγία 2019/1024** της 20ής Ιουνίου 2019 για τα ανοιχτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα δεν εφαρμόζεται σε έγγραφα για τα οποία **τρίτα μέρη** διαθέτουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας
- **Επιφυλάξεις για ορισμένες κατηγορίες υλικού** : υλικό που κατέχεται από ορχήστρες, λυρικές σκηνές, μπαλέτα και θέατρα, έγγραφα (και οπτικοακουστικό υλικό) που βρίσκονται στην κατοχή δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών φορέων
- Υλικό επί του οποίου βιβλιοθήκες, μουσεία και αρχεία διαθέτουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας : ειδικές αρχές που για τη **χρέωση** για την επαναχρησιμοποίηση
- η παροχή δωρεάν πρόσβασης σε ερευνητικά δεδομένα **δεν αφορά επιστημονικές δημοσιεύσεις**
- Το **δικαίωμα του κατασκευαστή βάσης δεδομένων** δεν μπορεί να ασκηθεί από οργανισμούς του δημόσιου τομέα για να αποτρέψει την περαιτέρω χρήση εγγράφων ή να περιορίσει την περαιτέρω χρήση πέραν των ορίων που καθορίζονται από την παρούσα οδηγία

δ) Οι άδειες creative commons

- Η ανοιχτή πρόσβαση **δεν** σημαίνει ελεύθερη και ανέλεγκτη πρόσβαση
- Παράδειγμα συμβατικής οριοθέτησης της χρήσης μέσω των αδειών **creative commons**

Ανακοίνωση της Επιτροπής-Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις συνιστώμενες τυποποιημένες άδειες, τα σύνολα δεδομένων και τη χρέωση για την περαιτέρω χρήση εγγράφων (2014/C 240/01)

Στο διαδίκτυο υπάρχουν διαθέσιμες διάφορες άδειες που συνάδουν με τις αρχές του «ανοικτού χαρακτήρα» που περιγράφονται από το Ίδρυμα Ανοιχτής Γνώσης (*Open Knowledge Foundation*) για την προώθηση της άνευ περιορισμών περαιτέρω χρήσης διαδικτυακού περιεχομένου

Οι ανοικτές τυποποιημένες άδειες, για παράδειγμα οι πλέον πρόσφατες άδειες Creative Commons (CC) (έκδοση 4.0, θα μπορούσαν να επιτρέπουν την περαιτέρω χρήση ΠΔΤ χωρίς να είναι αναγκαία η ανάπτυξη και επικαιροποίηση ειδικά προσαρμοσμένων αδειών σε εθνικό ή υποεθνικό επίπεδο

<http://www.ucy.ac.cy/creativecommons/>

1. Δημόσια Άδεια Creative Commons Αναφορά 4.0:
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.el>
2. Δημόσια Άδεια Creative Commons Αναφορά Μη Εμπορική Χρήση 4.0:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.el>
3. Δημόσια Άδεια Creative Commons Αναφορά Όχι Παράγωγα Έργα 4.0:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/legalcode.el>
4. Δημόσια Άδεια Creative Commons Αναφορά Παρόμοια Διανομή 4.0:
<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.el>
5. Δημόσια Άδεια Creative Commons Αναφορά Μη Εμπορική Χρήση Όχι Παράγωγα Έργα 4.0:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.el>
6. Δημόσια Άδεια Creative Commons Αναφορά Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.el>

CC International 4.0 -Attribution

The screenshot shows a web browser window displaying the Creative Commons Attribution 4.0 International license page. The browser's address bar shows the URL <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>. The page title is "Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)".

At the top of the page content, there is a disclaimer box with the text: "This is a human-readable summary of (and not a substitute for) the [license](#)." To the right of this box is a green circular seal that says "Creative Commons APPROVED FOR WORKS". Below the disclaimer box is a link labeled "Disclaimer".

The main content of the page is organized into sections:

- You are free to:**
 - Share** — copy and redistribute the material in any medium or format
 - Adapt** — remix, transform, and build upon the materialfor any purpose, even commercially.
- The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following terms:

- Attribution** — You must give **appropriate credit**, provide a link to the license, and **indicate if changes were made**. You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.
- No additional restrictions** — You may not apply legal terms or **technological measures** that legally restrict others from doing anything the license permits.

The Windows taskbar is visible at the bottom of the screen, showing various application icons and the system tray with the date 30/11/2015 and time 6:59 pm.

2. Προσωπικά δεδομένα και ανοιχτά δεδομένα

- **Οδηγία για τα ανοιχτά δεδομένα** : θέτει ρητά εκτός του πεδίου εφαρμογής της έγγραφα που εμπεριέχουν προσωπικά δεδομένα.

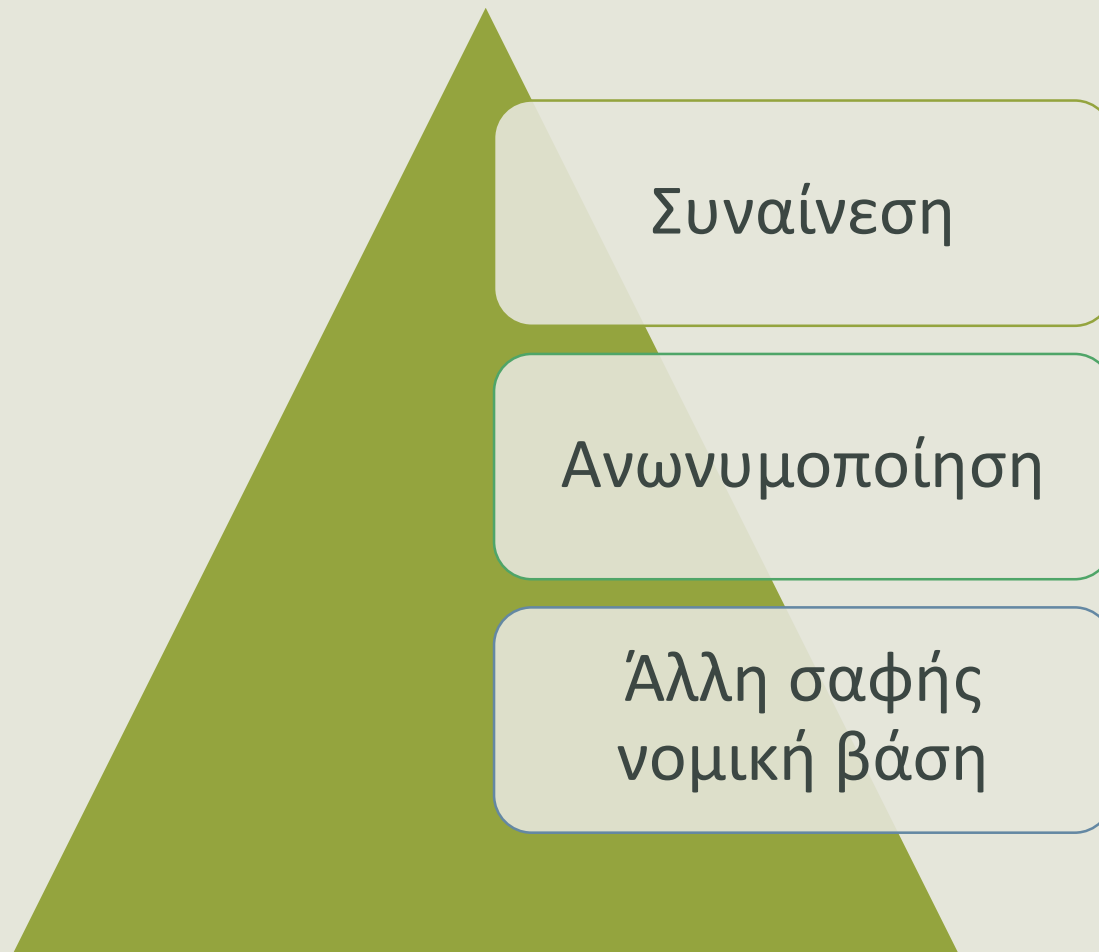

Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά The Bavarian Lager Co. Ltd, Υπόθεση C-28/08 P, απόφαση της 29ης Ιουνίου 2010

Επίσημα έγγραφα που τέθηκαν ενώπιον της Ε. Επιτροπής και συγκεκριμένα πρακτικά συναντήσεων και λήψης αποφάσεων από πρόσωπα που εμπλέκονταν σε υπόθεση παραβίασης των κανόνων της εσωτερικής αγοράς

Η μη αποκάλυψη στην καταγγέλουσα εταιρία των ονομάτων των εκπροσώπων εμπλεκόμενων στην υπόθεση χωρίς τη συναίνεση τους ήταν δικαιολογημένη

Προσωπικά δεδομένα και ανοιχτά δεδομένα

Ο περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Ελεύθερης Κυκλοφορίας των Δεδομένων αυτών Ν. 125 (Ι) 2018

- Επεξεργασία και πρόσβαση του κοινού σε επίσημα έγγραφα
- 30. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε **επίσημα έγγραφα** που κατέχει δημόσια αρχή ή φορέας για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το **δημόσιο συμφέρον** αποκαλύπτονται, τηρουμένων των διατάξεων του περί Δικαιώματος Πρόσβασης σε Έγγραφα του Δημόσιου Τομέα Νόμου.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας !